

Poznań 2022-02-07

dr hab. sztuki Joanna Stefańska

Wydział Architektury Politechniki Poznańskiej

Instytut Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego

RECENZJA

dorobku artystycznego, dydaktycznego oraz rozprawy habilitacyjnej Pani doktor Anny Dominiki Waligórskiej w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej – sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki przeprowadzanym przez Akademię Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Zlecniodawca recenzji:

Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku.

W związku z uchwałą Rady Doskonałości Naukowej, działającej na podstawie art. 221 ust. 5 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478), zostałam powołana w skład Komisji Habilitacyjnej i powierzono mi funkcję recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym o nadanie stopnia doktora habilitowanego dla doktor Anny, Dominiki Waligórskiej w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej – sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki (Z8.4000.37.2021.5.KK), wszczętym w dniu 11 sierpnia 2021 r. Do zlecenia została dołączona dokumentacja postępowania złożona przez Habilitantkę w wersji papierowej i elektronicznej.

1. Dokumenty do postępowania habilitacyjnego, w tym wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego, kwestionariusz osobowy, poświadczona kopia dokumentu stwierdzającego posiadania stopnia doktora.
2. Dokumentacja w formie pisemnej i elektronicznej:
 - zrealizowane osiągnięcie artystyczne z dokumentacją publicznej prezentacji dzieła w formie fotograficznej,
 - wykaz dorobku artystycznego wraz z dokumentacją fotograficzną wystaw i katalogów,
 - wykaz dorobku dydaktycznego, naukowego, publikacji oraz działalności organizacyjnej wraz z dokumentacją fotograficzną.

OGÓLNE INFORMACJE O HABILITANTCE

Anna Dominika Waligórska urodziła się [REDAKTOWANE], w Bydgoszczy. W 1999 r. ukończyła Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy. W latach 2000-2005 studiowała malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Będąc studentką III-go roku została zatrudniona jako asystentka - stażystka w Pracowni Scenografii i Projektowania Plastycznego ASP w Gdańsku, prowadziła zajęcia pod kierunkiem prof. Andrzeja Markiewicza dla studentów studiów dziennych i zaocznych. W roku 2005 obroniła z wyróżnieniem dyplom z malarstwa pod kierunkiem prof. Macieja Świeszewskiego oraz aneks z witrażu i malarstwa ściennego pod kierunkiem prof. Andrzeja Dyakowskiego. W 2007 r. została zatrudniona na stanowisku asystenta w Pracowni Malarstwa Ściennego i Witrażu. Od października 2017 r. zatrudniona jest na stanowisku adiunkta w tejże pracowni, równoległe od 2017 r. zatrudniona została na stanowisku adiunkta w IV Pracowni Malarstwa prowadzonej przez prof. Macieja Świeszewskiego. W roku 2013 uzyskała stopień naukowy doktora sztuki w dyscyplinie sztuki piękne, promotorem pracy doktorskiej pt. „Środki symetrii” był dr hab. Jacek Kornacki. Od ukończenia studiów Pani Anna Waligórska zajmuje się czynnie malarstwem sztalugowym, ściennym, witrażem, projektowaniem graficznym oraz ilustracją. Anna Waligórska jest artystką interdyscyplinarną, autorką warsztatów artystycznych, wystaw indywidualnych oraz uczestnikiem wystaw zbiorowych. Habilitantka jest aktywną zawodowo artystką i dydaktykiem. Jest autorką 14 wystaw indywidualnych zrealizowanych w kraju i za granicą, uczestniczyła w 60-ciu wystawach zbiorowych. Jej prace prezentowane były m.in. w Niemczech, Serbii, Czechach, na Słowacji, Ukrainie, Białorusi, Węgrzech, we Włoszech i w Ekwadorze. Prace Habilitantki znajdują się w kolekcjach: Muzeum Narodowego w Gdańsku, Państwowej Galerii Sztuki w Sopocie, Fundacji Artystycznej Podróży Hestii, Muzeum Nahim Isaias w Guayaquil w Ekwadorze oraz w kolekcjach prywatnych w Polsce i za granicą. Pani dr Anna Waligórska jest współautorką książek „Małe prozy”, 2016 r. oraz „Ziele i zoo”, 2019 r. (wraz z Miłozsem Waligórskim). Jest autorką *Monografii Pracowni Malarstwa Ściennego i Witrażu ASP w Gdańsku*, 2017 r. Jako autorka ilustracji Pani dr Anna Waligórska współpracuje z wydawcami literatury pięknej (m.in. *Książkowe klimaty*, *Znaki*). Habilitantka jest stypendystką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2008 r.) oraz Prezydenta Miasta Bydgoszczy (20018 r.), dwukrotną laureatką nagrody Prezydenta Miasta Gdańska w 2006 r. i 2014 r. oraz Fundacji im. Franciszki Eibisch w 2007 r. W 2004 r. Pani dr Anna Waligórska otrzymała Stypendium Artystyczne Podróż Hestii – miesięczny pobyt w Nowym Yorku. W 2012 r. Habilitantka zwyciężyła w międzynarodowym Konkursie Galerii Zewnętrznej miasta Gdańska, którego przedmiotem była realizacja identyfikacji wizualnej (grafiki na ścianach osłonowych wiat przystankowych) Pomorskiej Kolei Metropolitalnej. W 2020 r. Pani dr Anna Waligórska otrzymała Nagrodę Rektora III stopnia ASP w Gdańsku.

Od 2020 r. Habilitantka sprawuje funkcję Przewodniczącej Wydziałowej Komisji do Spraw Jakości Kształcenia. Pani dr Anna Waligórska jest autorką wielu realizacji w przestrzeni

publicznej miasta Gdańska, w 2018 r. była członkiem zespołu badawczego rekonstruującego fresk „*Niebo Polskie*” w auli dawnego Gimnazjum Polskiego w Gdańsku.

Kandydatka posiadając odpowiedni dorobek twórczy, zgromadzony po uzyskaniu stopnia doktora sztuki, podjęła starania o wszczęcie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej – sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Habilitantka przedłożyła wszystkie wymagane przepisami dokumenty i materiały przedstawiające Jej osiągnięcia artystyczne i dydaktyczne oraz dokonania w zakresie działań organizacyjnych i popularyzujących sztukę.

OCENA AUTOREFERATU I WSKAZANEGO OSIĄGNIĘCIA (DZIEŁA HABILITACYJNEGO), OCENA OSIĄGNIĘĆ TWÓRCZYCH PANI DOKTOR SZTUKI ANNY DOMINIKI WALIGÓRSKIEJ

Autoreferat dr Anny Waligórskiej stanowi merytorycznie pogłębione dopełnienie artystycznej prezentacji. Habilitantka dokonuje retrospektywnej analizy doświadczeń, dokonań artystycznych oraz definicji zjawisk zachodzących w świecie sztuki, budując sugestywny i pełny obraz dojrzałej i świadomej artystki. Autorka przeprowadza precyzyjne analizy swoich doświadczeń artystycznych, zbudowane w oparciu o logiczną konstrukcję i nastawione na formalną eksplorację dzieła artystycznego. Prezentuje zharmonizowaną, przekonującą i czytelną, a przede wszystkim wiarygodną przestrzeń dla zobrazowania kolejnych etapów swojej drogi artystycznej. Autoreferat jest rzeczowym opracowaniem, które zawiera credo działań artystycznych, oraz opis drogi rozwoju prowadzącej do wskazanego osiągnięcia naukowo - artystycznego.

Habilitantka przedstawiła do oceny osiągnięcie artystyczne na podstawie art. 219, ust. 1, pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 478 ze zm.) tj. : cykle obrazów „*małe prozy/Mapy krajobrazu*” z lat 2016-2020 r. prezentowanych w galeriach:

- Umelka w Bratysławie w 2020 r.;
- Nowy Warzywniak w Gdańsku, w 2019 r.;
- Museum Nahim Isaias w Guayaquil, w Ekwadorze w 2018 r.;
- Bartók w Budapeszcie w 2016 r.

oraz obrazy z cyklu „*Gry dziecięce*” z lat 2018 – 2019 prezentowane w galerii Gdyńskiego Centrum Filmowego w Gdyni, w 2019 r.

Działania Habilitantki w obszarze malarstwa osadzone są w konwencji realizmu, gdzie punktem wyjścia jest mimesis jako kategoria estetyczna według, której w sztuce naśladuje się

w sposób twórczy naturę, rzeczywistość. Takie pojmowanie twórczości nie zakłada jednak kopiowania otaczającego nas świata, lecz przedstawianie go w taki sposób, by stał się przekątnikiem wrażliwości, uczuć, emocji i myśli autora, gdzie celem sztuki mimetycznej jest dotarcie do odwiecznych praw rządzących ludzkim istnieniem, poprzez twórcze próby odtwarzania praw rządzących naturą. Habilitantka zatem poszukuje kompromisu między rzeczywistością fizykalną a wyobrażoną. *„Dlatego moją twórczość motywuje także otwarcie na tajemnicę z zewnątrz, a nie tylko eksploatacja świadomości i podświadomości. Poszukiwanie i łamanie symetrii, napięcie i dynamika, opozycja ruch – bezruch, zwątpienie i wiara w referencyjność malarstwa oto najważniejsze cechy mojej twórczości”*. Pani dr Anna Waligórska jest artystką, która z rozważą buduje warsztat malarski z jednej strony zakorzeniony w tradycji, z drugiej otwarty na współczesne wyzwania. Posiada wycucie formy i materii, jest świadoma potrzeby „panowania” nad rzemiosłem malarskim. Prezentowane cykle malarskie stanowią spójny przekaz ukazujący autentyczne zmagania Habilitantki z medium malarskim. Potrzeba nawiązania relacji między twórcą a odbiorcą w myśl Ingardenowskiej zasady opartej na wykorzystaniu aktu recepcji i interpretacji sprawia, że realizacje malarskie Habilitantki posiadają dialogiczny charakter. Rozpatrywany w cyklu malarskim *„małe prozy/Mapy krajobrazu”* motyw pejzażu Habilitantka poszerza o relacje z innym obszarem artystycznej ekspresji – literaturą. Seria prac zrealizowana w ramach wspomnianego cyklu to sprowadzone do syntezy próby poszukiwania współbrzmień, dopełnień i odniesień w obszarach malarstwa i literatury. Literackie inspiracje, impresje z podróży, fascynacja mapami stały się kanwą dla projektu malarskiego, a wykonane w technice gwaszu i akwareli prace na papierze oparte na fabule tekstu, pełnią funkcję dopełniającą, sprzyjając ich polisensorycznemu odbiorowi. *„Inspirują mnie drobne, niemal niedostrzegalne elementy rzeczywistości: fragment łuszczącego się tynku, światło padające na ścianę, zaskakujące kompozycje faktur i kolorów... usiłuję wydobyć znaczenia ukryte i meandrujące pod powierzchnią tego, co widzialne”*. Cykl prac stanowi osobisty, malarski ślad – zapis złożonego procesu postrzegania rzeczywistości ze zmysłowej i duchowej perspektywy, stając się nośnikiem pozawerbalnych treści w procesie postrzegania i przeżywania świata. Cykl obrazów pt. *„Gry dziecięce”* to efekt refleksji na przedmiotami codziennego użytku. *„Chciałam uratować upadły drobiazg, nadać indywidualny charakter kawałkowi plastiku, obdarzyć go nowym życiem. Kto wie, może taki przedmiot przeżyje nas wszystkich i pewnego dnia zaświadczy o nas następnym pokoleniom ?. Niech mówi jak najlepiej i jak najczulej. Lalko Barbie, Klocek Duplo, Pamperku i Żołnierzyku, Misiu, Samolociku i Szklana Kuleczko – oddaję wam głos ”*. Złożoność kompozycji, wielość faktur, kolorów i wzorów, struktur i materiałów tworzy malarską atrakcyjność przedstawień, a bogata kolorystyka i kontrastowe światło wzmacniają efekt oniryczności, odrealniając martwe natury. Kompozycje przestrzenne, wieloelementowe martwe natury, prezentowane w ramach zrealizowanego cyklu stanowią zapis emocji i wrażeń, a materialna strona malarskiej realizacji koncepcji służy raczej do przywołania zdarzenia, które analizuje i dokumentuje. Surrealność i narracyjność sytuacji ma swoje źródło w wyobrażeniach i skojarzeniach, a specyfika przyjętych założeń, wyrefinowanie kompozycyjne i warsztatowe martwych natur służy refleksji nad zagadnieniem przenikania się

sztuki i życia. Humanistyczne treści, autentyzm, osobliwa kompozycja i perspektywa porzuconych w nieładzie przedmiotów tworzą malarski zapis złożonych układów przestrzennych, których oddziaływanie potęguje umiejętne wykorzystanie w obrazie relacji formy i przestrzeni. Obiekt w realizacjach dr Anny Waligórskiej nie jest jedynie rekwizytem, jego obecność okazuje się konieczna do podjęcia z nim gry. Prace Artystki ukazują żywą przestrzeń, gdzie asocjacje przedmiotu i jego rola w kompozycji malarskiej ujawniają ich metaforyczny charakter. Ulotność chwili zatrzymanej w kadrze, metafizyka przedstawień jest efektem umiejętnej prowadzonej gry światła i cienia, a realizm zapisu sprzyja sugestywności przedstawianych zdarzeń, gdzie wieloelementowe układy zwyczajnych, pospolitych przedmiotów malowanych z wirtuozowską precyzją paradoksalnie wprowadzają hiperrealistyczną kompozycję malarską w nowy, surrealistyczny obszar. Układy przedmiotów stanowią wyraźną kolorystyczną dominantę, którą artystka niejednokrotnie zderza z płaszczyzną swobodniejszej i lżejszej malatury tła.

Z przedstawionej przez dr Annę Waligórską dokumentacji wynika, że jest Autorką 14 wystaw indywidualnych (w tym 6 po uzyskaniu stopnia doktora) oraz uczestnikiem 60 wystaw zbiorowych (w tym 24 po uzyskaniu stopnia doktora). Jak wynika z dokumentacji aktywność wystawiennicza Habilitantki ma nie tylko charakter ogólnopolski bowiem Kandydatka prezentowała swoje prace także w wielu uznanych placówkach wystawienniczych za granicą. Poza Polską Habilitantka prezentowała swoje prace w Serbii, Ekwadorze, Turcji, Niemczech, na Słowacji, na Ukrainie, na Litwie, na Węgrzech i we Włoszech. Za swoją działalność artystyczną Habilitantka otrzymała w 2008 r. Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Młoda Polska”, w 2014 r. otrzymała Stypendium Kulturalne Miasta Gdańska, a w 2018 r. otrzymała stypendium przyznane przez Biuro Kultury Urzędu Miasta Bydgoszczy. Pani doktor Anna Waligórska jest laureatką wielu nagród i wyróżnień, w tym I nagrody w Międzynarodowym Konkursie Galerii Zewnętrznej Miasta Gdańska w 2012 r., nagrody Prezydenta Miasta Gdańska dla Młodych Twórców w dziedzinie kultury w 2006 r., I nagrody w konkursie Artystyczna Podróż Hestii w 2004 r. Bogaty dorobek artystyczny Habilitantki obfituje w prace zrealizowane w ramach spójnych cykli tematycznych, w tym serii martwych natur, pejzaży i portretów. *„Malując, podejmuję skazaną na niepowodzenie, a jednak pociągającą walkę z ostatecznością. Wciąż towarzyszy mi złudna nadzieja, że świat da się unieruchomić, przynajmniej na jakiś czas”*. W pracach Artystki widoczne są odniesienia do tradycji malarstwa europejskiego, podobnie jak u mistrzów malarstwa holenderskiego, flamandzkiego, przedmioty codziennego użytku są pretekstem do formułowania treści egzystencjonalnych. Artystka dostrzega ulotne piękno materii organicznej tworząc soczyste wizualnie obrazy martwych natur, realizując cykle malarskie, które stanowią ironiczną polemikę z kanonem historii malarstwa. Odpadki zepsutej materii Habilitantka podnosi do roli sacrum, a nadgniłym resztkom wyznacza miejsce w centrum kompozycji. Pejzażowe realizacje malarskie Habilitantki to próby zatrzymania w kadrze fragmentów rzeczywistości, zapisu ulotnych zdarzeń i zjawisk, a ich kontemplacyjny wymiar służy zapisom przestrzeni i czasu. W cyklach portretów Habilitantki zauważalna jest bliskość wzajemnej relacji rzeczywistości i obrazu, która uwzględnia kategorię mimesis, rozumianą jako naśladowanie i

przetwarzanie wybranych elementów świata, których celem jest powołanie nowego bytu, gdzie Artystka podejmuje dialog z obrazami innych twórców, sięgając po konwencje pastiszu lub trawestacji („Dwójka” z 2006 r., „Hieroglify” z 2007 r.). Ich forma i treść nawiązują polemicznie do uznanych dzieł malarstwa europejskiego. Artystka w swojej twórczości wielokrotnie wykorzystwała koncepcję współistnienia słowa i obrazu, w tym również podczas realizacji projektu wydawniczego książki pt. „Ziele i zoo” z 2019 r., w której miniaturom poetyckim towarzyszą rysunki. Dialog z literaturą zaowocował ponadto współpracą z wydawnictwem Książkowe Klimaty, dla którego Habilitantka zaprojektowała w latach 2020 i 2021 okładki książek. Pani dr Anna Waligórska jest Artystką działającą w wielu obszarach sztuki, realizuje prace z zakresu malarstwa sztalugowego, malarstwa ściennego, rysunku, witrażu, grafiki projektowej (jest autorką projektu grafiki na identyfikację wizualną linii Pomorskiej Kolei Metropolitalnej, zrealizowanego w 2012 r. oraz laureatką I nagrody w międzynarodowym konkursie na ten projekt).

Szeroki zakres działań artystycznych sprawia, że przedstawione do oceny dzieło habilitacyjne powinno być rozpatrywane w kontekście innych dokonań, bowiem stanowi ono wypadkową wielu doświadczeń artystycznych Habilitantki. Bogata dokumentacja habilitacyjna, niezależnie od obszaru działalności artystycznej, której dotyczy została rzetelnie przygotowana, a opis informuje o treściach dzieł i intencjach Autorki. Doktor Anna Waligórska porusza się biegle w ramach różnych mediów, a umiejętności warsztatowe i wysoki poziom wypowiedzi artystycznej znajdują swoje odzwierciedlenie w zrealizowanych projektach. Dojrzałość intelektualna, przygotowanie do samodzielnej pracy naukowej i twórczej pozwalają Habilitantce budować swoją wypowiedź artystyczną w oparciu o szerokie spectrum zagadnień. Postawa artystyczna Habilitantki uprawnia mnie do stwierdzenia, że wnikliwość w zgłębianiu podejmowanych tematów, szeroki zakres posiadanych umiejętności, oryginalność wypowiedzi artystycznej i potrzeba odkrywania nowych obszarów w dziedzinie sztuki, a także świadomość stosowanych metod i rozwiązań warsztatowych będą nadal ewoluowały, co stanowi gwarancję osiągania złożonych ideowo celów artystycznych. Reasumując, aktywność twórcza Habilitantki oraz wskazane osiągnięcia artystyczne nie budzą moich wątpliwości.

OCENA DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ ORAZ INNYCH OSIĄGNIĘĆ HABILITANTKI

Przy recenzowaniu osiągnięć Pani doktor Anny Waligórskiej należy pamiętać, że oprócz własnej pracy twórczej Kandydatka realizuje również efektywną działalność dydaktyczną. Z analizy dokumentacji wyłania się postać nie tylko interesującej artystki, ale także zaangażowanego w pracę dydaktyczną pedagoga. Z szacunkiem i uznaniem przyjmuję także informacje o pracy i dokonaniach doktor Anny Waligórskiej w dziedzinie działalności popularyzującej sztukę, w tym realizowanych projektach artystycznych z wybranymi

środowiskami pozaartystycznymi, współpracy międzynarodowej, działalności publikacyjnej i naukowej.

Habilitantka jest autorką projektów badawczych i monografii, w tym: Monografii Pracowni Malarstwa Ściennego i Witrażu ASP w Gdańsku (opracowanie ukazało się w 2017 r.). Obecnie Kandydatka realizuje dwie monografie: „Malarstwo ścienne w szpitalu onkologii i hematologii dziecięcej AM w Gdańsku” oraz monografię własnej twórczości.

Pani doktor Anna Waligórska jest referentem wykładów wygłaszanych na konferencjach i sympozjach. Pełni funkcję Przewodniczącej Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia – ASP w Gdańsku, jest członkiem Komisji Egzaminacyjnej podczas egzaminów wstępnych na Wydział Malarstwa ASP w Gdańsku, jest członkiem Rady Programowej Kierunku Malarstwo. Pani doktor Anna Waligórska organizuje warsztaty i plenery, jest organizatorką i kuratorką studenckich wystaw semestralnych i końcoworocznych.

Habilitantka Jest recenzentem prac dyplomowych magisterskich na Wydziale Malarstwa oraz Architektury i Wzornictwa ASP w Gdańsku.

Zatem dokonania naukowe, dydaktyczne, organizacyjne oraz popularyzujące sztukę oceniam bardzo wysoko, a aktywność Habilitantki w tym zakresie jest znacząca.

KONKLUZJA

Z analizy dokumentacji i lektury Autoreferatu doktor Anny Dominiki Waligórskiej, zapoznaniu się z dorobkiem twórczym i dydaktycznym, który był przedmiotem ocen w niniejszej recenzji nie mam wątpliwości co do wartości i jakości artystycznej przedstawionego przez Habilitantkę dorobku oraz wskazanego osiągnięcia artystycznego (dzieła habilitacyjnego) dwóch cykli malarskich pt. „*małe prozy/Mapy krajobrazu*” (2016-2020 r.) oraz „*Gry dziecięce*” (2018-2019 r.) zrealizowanego w dziedzinie sztuki, dyscyplinie artystycznej sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki przeprowadzanym przez Akademię Sztuk Pięknych w Gdańsku. Potencjał i poziom artystyczny prac doktor Anny Dominiki Waligórskiej wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny, a dorobek Habilitantki należy wysoko oceniać w kontekście troski o zachowanie narodowego dziedzictwa kulturowego, tym samym stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, twórcze, naukowe i dydaktyczne Habilitantki spełniają w pełni wymagania art. 219, ust. 1, pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478 ze zm.)* W związku z powyższym wniosek o nadanie takiego stopnia Pani doktor Annie Dominice Waligórskiej popieram.

dr hab. sztuki Joanna Stefańska